SUOMEN MATKAILUALAN LIITTO RY (SMAL)
Vilhonkatu 4 B
00100 HELSINKI
www.smal.fi

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi **11.3.2021**

Suomen matkailualan liitto ry:n (SMAL) lausunto: Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta/HE 27/2021 vp

Suomen matkailualan liitto ry (SMAL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä HE 27/2021 vp laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta. Esitämme kunnioittavasti seuraavaa.

Yleistä

Suomen matkailualan liitto (SMAL) pitää erittäin tärkeänä, että yrityksille ollaan avaamassa kustannustuen hakemismahdollisuus kolmannen kerran. Matkailuala on ollut syvässä kriisissä koko koronapandemian keston ajan. SMALin jäsenistöltään keräämien tietojen mukaan myynti on ollut maaliskuusta lähtien käytännössä pysähdyksissä ja on sitä yhä edelleen erityisesti kansainvälisen matkailun parissa toimivilla yrityksillä. Liikevaihto on laskenut edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna yli 90 %, suurella osalla yrityksistä 100 %. Tilanne tullee jatkumaan samanlaisena vielä pitkään. Tukea tullaan tarvitsemaan myös tämän tukikierroksen jälkeen.

SMAL on tyytyväinen siihen, että sidosryhmiä kuultiin jo hallituksen esitystä valmisteltaessa samalla tavoin kuin kustannustuen toisen kierroksen valmistelussa. Tällä tavoin tuen saamis- ja määräytymisperusteissa saadaan otettua paremmin huomioon se, mihin kustannuksiin yritykset tukea tarvitsevat selviytyäkseen kriisistä. Jotkin esittämistämme ehdotuksista on huomioitu. Kustannusten omavastuuosuuden porrastusehdotuksemme ei kuitenkaan sisälly lausunnolla olevaan ehdotukseen. SMALin kanta on, että olisi äärimmäisen tärkeää, että myös se, kuinka rajusti kriisi on eri toimialoja kohdannut, tulisi otetuksi huomioon.

Alla olevat yksityiskohtaiset kommenttimme kohdistuvat hallituksen esityksen kohtaan 6 Säännöskohtaiset perustelut.

2 §. Kustannustuen myöntämisen yleiset edellytykset / 3 §. Kustannustuen piiriin kuuluvat toimialat ja yritykset

SMAL pitää esitettyä kustannustukijaksoa 1.11.2020 – 28.2.2021 hyvänä.

SMALin kanta on, että 2019 vuotta koskevana vertailuajanjaksona on perusteltua käyttää tukikauden kanssa samaa ajanjaksoa eli 1.11.2019 – 29.2. 2020. Tällä tavoin varmistetaan se, että liikevaihdon ero edellisvuoteen on todellinen koko tukikauden ajalta. Jos ja kun kustannustuen neloskierrosta aletaan valmistella,

haluamme jo nyt tuoda esille, että vertailuajanjaksona ei kuitenkaan voi enää käyttää edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa.

Toimialakohtainen 10:n ja yrityskohtainen 30 prosentin liikevaihdon laskemisperuste tuen piiriin pääsemisedellytyksenä on perusteltu erityisesti, kun ottaa huomioon, että tuen laskentakaavassa huomioidaan lisäksi tukikerrointa käyttäen yrityksen liikevaihdon aleneminen. Yksinomaan tällä ei kuitenkaan saavuteta sitä tavoitetta, että tuki kohdentuisi kaikille yrityksille tasapuolisesti ja tukea saisivat kriisistä eniten kärsineet toimialat. Sen saavuttaminen edellyttäisi kohdassa 5 § Kustannustuen määrä esittämäämme porrastusta.

4 §. Kustannustuen määräytymisperusteet

SMAL pitää hyvänä, että kustannustuen määräytymisperusteet on säilytetty tietyin lisäyksin ja täsmennyksin toisen tukikierroksen kanssa samoina. On perusteltua, että myös palkan sivukulut ja mm. pakolliset viranomaismaksut on nyt otettu korvattavien kustannusten piiriin.

Vaihtoehtoisajattelu, joka tässäkin esityksessä on otettu lähtökohdaksi, on sellainen, että yritysten erilaiset kustannusrakenteet tulevat huomioiduiksi. Jossain määrin epäselväksi jää kuitenkin se, onko esityksessä mainittujen joustamattomien kustannusten luettelo tarkoitettu hyväksyttävien kustannusten esimerkkiluetteloksi. Tahtotila vaikuttaisi olevan tämä. Tältä osin asia tulisi kuitenkin esittää selvemmin, jotta vältyttäisiin ensimmäisen tukikierroksen ongelmilta, joissa yritysten kaikkia kuluja ei voitu hyvittää yrityksille. On ensiarvoisen tärkeää, että tarkennukset eivät ole poissulkevia ja että joustamattomien kustannusten rajaus pysyy laajana, joustavana ja huomioi yrityskohtaiset erot.

5 §. Kustannustuen määrä

SMALin kanta on, että esityksessä mainittu tuen laskentakaava on sinällään käyttökelpoinen. Olisi kuitenkin perusteltua, että kustannusten omavastuuosuuteen vaikuttaisi se, kuinka suuri liikevaihdon pudotus on ollut. Useat toimialat ovat kärsineet koronakriisistä, mutta kriisi on kohdellut kansainvälisen matkailun parissa toimivia yrityksiä erityisen kovalla kädellä. Kuten jo aiemmin totesimme, liikevaihto yrityksillä on pudonnut maaliskuusta alkaen 90–100 %. SMAL esittää, että omavastuuosuus pienesi suhteessa vertailu- ja tukikauden välisen ajan perusteella laskettuun liikevaihdon laskuun. Esimerkiksi 60–70 prosentin pudotus pienentäisi omavastuun 25 prosenttiin, 70–80 prosentin pudotus 20 prosenttiin, 80–90 prosentin pudotus 10 prosenttiin ja tätä suurempi pudotus poistaisi omavastuun kokonaan.

SMAL katsoo, että on hyvä, että aikaisempaa 800 000 euron maksukattoa korotetaan EU-komission linjauksen mukaisesti 1 800 000 euroon per yritys. SMAL ei näe kuitenkaan perusteltuna periaatetta, että tuen maksamisen enimmäismäärää rajoitetaan tukikierrosta kohden. Koska tuen maksukatto on jo määritelty olemaan enintään 1 800 000 euroa, sillä hakeeko yritys tätä enimmäismäärää ja onko se siihen oikeutettu yhden vai useamman tukikierroksen aikana, ei pitäisi olla merkitystä.

SMAL pitää tärkeänä, että myös Suomessa otettaisiin käyttöön EU-komission mahdollistama, ns. kattamattomien kiinteiden kustannusten tuen yrityskohtainen 10 miljoonaa enimmäismäärä vähintäänkin seuraavalla tukikierroksella.

7 §. Kustannustuen hakeminen

SMAL pitää kannatettavana, että Valtiokonttori hoitaa myös esityksen mukaisten tukihakemusten käsittelyn.

Lopuksi

SMAL on pääosin tyytyväinen kustannustuesta annetun lain muutokseen liittyvässä hallituksen esityksessä ehdotettuihin muutoksiin. Toivottavaa olisi kuitenkin ottaa vielä paremmin huomioon se, että toimialojen

erot koronakriisin vaikutusten osalta ovat merkittäviä. On täysin eri tilanne, jos yrityksen liikevaihto on pudonnut 30 prosenttia verrattuna siihen, että pudotus on ollut yli 90 prosenttia. Omavastuuosuuden pidättäminen yritykseltä, jolla toiminta on kokonaan tai lähes kokonaan keskeytynyt, ei ole perusteltavaa.

SMAL pitää erittäin tärkeänä myös sitä, että koronakriisin jatkuessa otetaan jo nyt lähtökohdaksi se, että uusi tukikausi käynnistyy välittömästi esityksen mukaisen tukikauden päätyttyä.

SUOMEN MATKAILUALAN LIITTO RY (SMAL)

Heli Mäki-Fränti
toimitusjohtaja

Päivi Laatikainen-Mattsson
apulaisjohtaja, lakimies